

"Eigenlijk is het een trialoog"

DE OVERGANG VAN OKAN NAAR VERVOLGSCHOOL

Anderstalige nieuwkomers opvangen, begeleiden en laten groeien in ons onderwijs: het is en blijft een uitdaging. Na een jaartje in de OKAN-klas (OnthaalKlas voor Anderstalige Nieuwkomers) stromen ze door naar het 'reguliere' onderwijs. Wat kun je als 'vervolgschool' doen om die leerlingen hun plek te laten vinden? En wat kunnen de collega's van het OKAN-onderwijs betekenen in die overstap? In TechnOV Vilvoorde biedt 25 jaar OKAN-expertise intussen heel wat antwoorden.

Laurens Meeus, Hilde Leon & Nina Vincx

Johan Van Snick (OKAN-coördinator): 'Anderstalige nieuwkomers tussen 12 en 18 vangen we normaal gezien één jaar op in onze OKAN-klas. Daar leren ze vooral veel Nederlands, maar we helpen hen ook bij hun algemene inburgering. Het laatste half jaar zetten we intensief in op studiekeuzeoriëntering en bereiden we de transitie naar de vervolgschool in het 'reguliere' onderwijs voor. Daarbij betrekken we de leerling en de ouders. Dat is niet altijd makkelijk, maar ik investeer in een persoonlijke band met hen. Ik kan zowat alle ouders met hun voornaam aanspreken.'

Hanne Lauwers (OKAN-vervolgschool-coach): 'We willen van alle leerlingen te weten komen wat hun dromen, interesses, verwachtingen en capaciteiten zijn.

We gaan ook na wat hun laatste leerjaar in hun land van herkomst was. Op basis daarvan zoeken we een school die de studierichting aanbiedt die hen interesseert.'

Marc Deldime (directeur): 'Met die vervolgscholen proberen we nauwe contacten te onderhouden. Zeker binnen onze eigen scholengemeenschap gaat dat heel goed. Vervolgcoaches zoals Hanne kunnen de leerkrachten coachen om ex-OKAN-leerlingen goed op te vangen en verder te begeleiden.'

Johan: 'We delen ook materialen met de vervolgscholen, bijvoorbeeld een kijkwijzer voor vakleerkrachten. Die helpt leerkrachten met eenvoudige, maar doeltreffende ingrepen in hun dagelijkse klaspraktijk. In theorie kunnen

ex-OKAN-leerlingen een flexibel leertraject volgen, maar in de praktijk is dat vaak moeilijk haalbaar. We zetten dus vooral in op een sterke basiszorg in de klas. Ex-OKAN-leerlingen vormen maar één groep op een heel continuüm van leerlingen met ondersteuningsnoden.'

Hanne: 'Die basiszorg komt de hele klas ten goede. Uiteindelijk hebben er veel leerlingen, zeker ook hier in de rand rond Brussel, baat bij taalsterk onderwijs, met veel spreekansen, visuele ondersteuning, heldere instructies ...'

Nele Beeckmans (opvangschoolcoach Virgo Plus Vilvoorde): 'Het gaat over de lespraktijk, maar ook over de evaluatie.

Over de auteur

**HILDE LEON,
NINA VINCX EN
LAURENS MEEUS**

zijn schoolondersteuners bij vzw 'de Rand'. Ze ondersteunen scholen binnen het project 'Boest je school!' bij taal- en ouderbeleid en 'Nederlands buiten de schooluren en schoolmuren'. Hilde is ook coördinator van het project. Laurens ondersteunt daarnaast scholen bij leer- en veranderprocessen voor Schoolmakers.

Dat is zoeken naar een evenwicht tussen leerplandoelen en haalbaarheid. We laten ex-OKAN-leerlingen bijvoorbeeld eerst een tijdje alle toetsen met open boek maken. In een volgende stap mogen ze samenvattingen gebruiken. Zo bieden we ondersteuning die we dan geleidelijk afbouwen. Sommige leerkrachten moeten aan die differentiatie in evaluatie wennen. Maar er is wel degelijk een kader voor. Het mag – of ik zou zelfs zeggen: het móét – voor die leerlingen.'

Johan: 'En ook daarbij bieden we dus ondersteuning. Iemand als Hanne staat met één been in OKAN en met één been in de vervolgschool. Ondersteunen betekent niet dat de vervolgschoolcoach naast de leerlingen gaat zitten om bijles te geven. Dat is geen duurzame aanpak. We proberen de leerkrachten in de vervolgschool en de ex-OKAN-leerlingen zelfsturend te maken. Eigenlijk is het een dialoog tussen de leerling, de leerkracht van de vervolgschool en de vervolgschoolcoach.'

Hanne: 'We bekijken samen wat al goed gaat, welke vakken nog moeilijk lopen, of er bepaalde woordenschat ontbreekt

...

We besteden ook aandacht aan leren leren. Samen houden we de vinger aan de pols en sturen we bij waar nodig.'

Nele: 'We plannen als vervolgschool dan ook structureel een aantal overlegmomenten in met de OKAN-collega's. Daarnaast kunnen we ook aanwezig zijn op klassenraden om mee te zoeken naar de best mogelijke manier van werken, op maat van de leerling.'

Johan: 'De wil om positief aan de slag te gaan met ex-OKAN-leerlingen heb ik in de loop der jaren zien toenemen. Maar leerkrachten daar nog sterker in maken, blijft een proces dat continu aandacht vraagt.'

Nele: 'Als vervolgschool proberen we sowieso een sterk kader te creëren. Dat gaat van een peter of meter voor elke ex-OKAN-leerling (dat is dan een andere leerling uit de klas) tot vaste momenten om ex-OKAN-leerlingen gericht bijkomend te helpen.'

Marc: 'Het belangrijkste blijft om de dialoog open te houden. Zo kun je aan dat warme nest dat

OKAN was een vervolg breien en help je de leerlingen om zo snel mogelijk weer verdere stappen te zetten.'

Johan: 'En uiteindelijk zien we dan dat we echt trots mogen zijn op onze leerlingen: ze krijgen een positief gevoel, ook bij het schoolleven. Ze staan sterker en hebben meer zelfvertrouwen na OKAN.'

Hanne: 'Ze zetten natuurlijk ook heel grote stappen in hun taalvaardigheid. Al moeten we realistisch blijven na dat ene jaar. Soms lijken leerkrachten in vervolgscholen te verwachten dat de leerlingen in OKAN ook al alle specifieke vaktaalwoorden geleerd hebben. Dat kan natuurlijk niet.'

Marc: 'We mogen inderdaad trots zijn op onze leerlingen. De leerkrachten leveren goed werk. Maar je loopt soms tegen structurele problemen aan. Onze OKAN-klassen zijn op dit moment vol. Er zijn niet genoeg leerkrachten om nog meer plaatsen te voorzien. Maar ook nu komen er in de omgeving natuurlijk nog nieuwkomers aan. Die kunnen we voorlopig jammer genoeg niet opvangen.'

Ex-OKAN-leerlingen in je school of klas? Dere tips van de OKAN-collega's uit TechnOV kunnen je helpen:

1. **Leef je in** in de situatie van de ex-OKAN-leerling. Stel je de berg voor waar die nog steeds voor staat.
2. **Stel je open voor een proef- en oriëntatietijd**, de periode die vroeger 'snuffelen' of 'snuffelstage' genoemd werd. Laat leerlingen al tijdens OKAN proeven van het 'reguliere onderwijs'.
3. **Zorg voor een warm onthaal** met aandacht voor welbevinden, rust, tijd voor progressie en dialoog.
4. **Stel een opvangschoolcoach of ankerfiguur aan**, die in verbinding staat met de vervolgschoolcoach om voor continuïteit te zorgen.
5. **Benut de expertise van de vervolgschoolcoach**. Organiseer geregeld overleg, bijvoorbeeld op klassenraden, het GOK-overleg ...
6. **Zet in op taalkrchtig lesgeven** met rijke contexten, interactiekansen, steun door visualisatie ...
7. **Werk vanuit een helder leezorgplan voor elke leerling** dat je altijd kunt evalueren, verfijnen, bijstellen ...
8. **Ga flexibel om met leerplandoelen en evaluatie**, voor taalvakken, maar ook voor andere vakken.
9. **Ondersteun gericht**, van in de les tot bij de evaluatie. Bouw die ondersteuning stapsgewijs en op maat van de leerling af.
10. **Laat je inspireren door goede materialen**, die je op allerlei plaatsen kunt terugvinden.

En hoe is het voor de ex-OKAN'ers zelf?

Roxana Milcu kwam vier jaar geleden naar België. Ze sprak toen alleen haar moedertaal. Intussen stroomde ze door van de OKAN-klas in TechnOV naar het zesde jaar 'Office & Customer Service' in Virgo Plus Vilvoorde.

'OKAN was een heel leuke ervaring. Het was een heel warm nest. De leerkrachten waren mijn tweede familie.

Ze gaven me echt het gevoel dat ik mezelf kon zijn. Ik kreeg heel veel kansen om te leren en te praten. Ook in de school waar ik nu naartoe ga, is dat nog het geval, bijvoorbeeld met extra uren speciaal voor ex-OKAN-leerlingen. Ik doe stage aan de balie van het stadhuis van Vilvoorde. Ook hier kan ik veel spreken: met mensen die een identiteitskaart komen aanvragen,

een rijbewijs komen afhalen ... Ik zie nu hoe belangrijk Nederlands is.'

Meer zien? Hanne, Marc en Roxana werden ook geïnterviewd door RINGtv. Je vindt het nieuwsitem op de RINGtv-website: 'Van OKAN-klas naar stage op het stadhuis, Roxana legt lange weg af'.